

# NOVINER

## SLOVENSKE KRAJINE

**Naročnina** na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6.25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. — Pošt. ček. pol. štev. 11.806.

**IZHAJAJO VSAKO NEDELO.**

**Uredništvo i uprava** M. SOBOTA, Križova ul. 4.

**Cena oglasov:** Cela stran 1000 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglasi 15% dražji. — Popust od 5—50%.



### Horvat Jožef, martjanski plebanoš.

V nedelo, 1. maja, prvi den lepoga Marijinoga meseca je zapušto po dugom i mučnom betegi to skuzno dolino g. Horvat Jožef, plebanoš v Martjancih. V njem smo zgubili ne samo dobroga človeka, nego, ka največ pove, dobroga, smilenoga i gorečega duhovnika. Naši listi čütijo veliko zgübo pri njegovom mrtvečem odri, bio njim je notri do teškoga betega širiteo, prek 25 let. Širiteo, ki je redno pobrao i vplačao notri naročnino, širiteo, ki je z svojim zgledom i s svojov rečjov širio dober krščanski tisk, ki ne se je bojava v cerkvi priporočiti. Zato je bila i je njegova fara edna ti najbolje trdnih naših postojank. Glavna poteza pokojnoga Joška je bila lübeznivost i gostolübnost. Ne najde se v širnoj krajini bitje, ki bi moglo svedočiti, da pokojni ne bi ga lübeznivo sprejeo i nebi njemi ponüdo znak svoje lübeznosti i gostolübnosti ali druge pomoči. I tü ne delao razlike med raznimi verevadžlivanji ali med pristaši raznih političnih strank.

Poleg smilenosti ga kak duhovnika najbolje krasí gorečnost za zveličanje düš. Do zadnjega zdihlaja je delao i se skrbo po drugih, gda že sam ne mogeo, da bi njegove ovce dobile vse düševne pripomočke. Kak prijateo pokojnoga Baša Ivana, dekana v Bogojini, je dao i on najlepšo starinsko cerkev ponavlati i je spravo v njo krasen marmornati glaven oltar sv. Martina po načrti velikoga umetnika Plečnika. O kak rad je pokojni gučao ešče od prečke i drugih popravil v cerkvi. Krasne načrte je meo, da bi napravo iz martjanske cerkve prava mala nebesa. Martjansko faro je vodo 20 let. Mokro, nizko stanovanje je prevzeo i duga leta v njem prebivao, to ga je vničilo. Prijavila se njemi je jetika, proti šteroj se je zdravio stem, da je dao dober zrak pumpati v obolela plüča. Ali ta kura nakeliko je hasnila plüčam, nateliko njemi je pokvarila srce, ar je to raztegnola. Z srcom je pa zbetežao tüdi meher, šteri njemi je spravlao mesece dugo jako velike bolečine. A prenašao je vse mirno i proso svoje prijatele, naj li molijo za njega, da miren ostane. Od betega bole je pa bolelo njegovo srce to, ka svojim lüblenim farnikom ne mogo spraviti stalnoga pomočnika za časa svojega betegüvanja. Zato je večkrat proso Boga, naj ga vzeme k sebi samo za to, ka nebi zavolo njegovoga betega kakši kvar trpele ovce na düši. To je povdarjao tüdi stalno svojim obiskovalcom, kak plemenita düša.

Rojen je v Velikoj Nardi na Vogrskom od hrvatskih starišov 1. 1880. augusta 8. Za mešnika je posvečen 1. 1904. jula 2. Živo

je tak 52 leti; duhovniško službo je pa opravlao 28 let. Z teh skoro edno leto bio kaplan v Sepetniki, sedem let v Črensovcih i skoro 20 let kak plebanoš Martjancih. Za diko hiše bože je jako dosta delao v Črensovcih, zato je pa ostao njegov spomin med Črensovskimi farniki nepozaben. Z gorečim srcom so molili za njegovo srečno smrt i molijo za njegovo düšu.

Ovak mirne i krotke narave človek je znao biti jako odločen, gda se je šlo za važna dela. Gda so duhovniki Slovenske Krajine odločili, da zahtevajo narodne pravice v njej, je pokojni bio med temi. I gda se je štela naša krajina po „doňačoj stran-ki“ odtrgati iz naročja Slovenije, je pali on bio tisti, ki je v tom boji z većinov duhovnikov podpirao g. Klekl Jožefa. Je bio vsikdar pristaš krščanske stranke i svjca krščanska načela nikdar ne veso na klin i obračao na desno i levo, nego ostao je edno kak trden hrast, ki je glasio daleč okoli, da je pravi krščenik povsod krščenik, ne samo v cerkvi, nego v vsem privatnom i javnom življenji tüdi. Spovao je krasno gospodarsko poslopje i stanüvanje za svojega naslednika, sam pa na najbogatijšoj fari vmro tak siromak, kak je bio gda jo je prevzeo.

V sredo, 4. maja je zakopani z velikov vdeležbo njegovih ovčic poznančov i častilcov. Naj njemi dober Jezuš plača, ka je včino za njegovo čast v obilnosti. Mi pa molimo vsi dosta za njegovo düšu, posebno tisti, štere je vodo na poti zveličanja.

### Penez ne sme spadnoti.

Vsi znamo, ka niedna hranilnica, niedna posojilnica v celoj našoj državi ne more izplačüvati tak peneze, kak pred ednim letom. Dosta slabše je pa ešče v drugih državaj. Svetovna stiska, gospodarska nevola je tomi kriva. Prepadnole so prve amerikske banke i zdaj se te rüši z njimi celoga sveta gospodarstvo. Tü mislimo predvsem na peneze. Zavolo straha, ka ne bi penez spadno, se te shranüje doma, dužnik nema kaj odati i tak plačati obresti i šume, zato vlagateo ne more priti do svojih penez. Te pa sili vö z svojimi penezi z kas, zato ka se boji ka spadnejo, pa küpüje včasi za grozne cene, kakšo negibajočo vrednost, naj si samo zagotovi, ka njemi penez ne spadne. Pa vkani se dostakrat.

Jeli majo prav, ki tak ravnajo? Če bi zagotovo znali, ka penez spadne, nikaj bi se njim nebi zamerilo, če bi iskali mesto penez trdno drugo vrednost. Ali nišče neve, ka spadne penez. Od dolara se že več mesecov proroküje, ka spadne, pa je dragši gratao, kak je prle bio. Od našega dinara isto moremo povedati. Že so ga na smrt obsodili, pa li trdno stoji. Naša Narodna banka ga čüva. Ne da nikši posojil niednoj banki i niednoj posojilnici, naj s svojim kapitalom občüva vrednost dinara. Pe-

nez nemajo toti zavolo toga naši penezni zavodi, ali vu vrednosti dinara vsi mamo velikansko vrednost. Da če bi dinar spadno, ka bi se zgodilo!

Če bi pravimo dinar spadno na polovico vrednosti, to bi teliko pomenilo, ka bi vsaki, ki ma peneze prihranjene, naj je ma doma v staroj štrumfi ali šterojkoli posojilnici, to je vseedno, te penez bi spadno vu vrednosti za polovico. Če što ma desetjezero Din., bi v ednom megnjenji zgübo petjezero dinarov. V našoj državi mamo penez vloženih v razne posojilnice i banke sedemnajset jezero milijonov dinarov, ali 17 milijard dinarov. Toga polovica bi se zgübila, to je zgübilo bi se osem i pol jezero milijon dinarov, če bi dinar na polovico spadno. Ki ma na srci dobrobit države, mora iti zatem, da se vrednošt dinara obdrži i zato mora brigo Narodne državne banke samo odobravati. Pa ne mislimo, ka spadne samo penez. Vrednošt tüdi spadne, če spadne penez. Vsaki dug, šteroga moramo drugim državam plačüvati, postane teliko vekši, kelko zgübi naš dinar vu vrednosti. Za duge države pa smo porocje vsi državlani z celov svojov vrednoštjov. Keliko več smo zato dužni po državi, teliko menje je vredna naša njiva, naša hiša itd. Da po letaj, ar državni dug moramo plačati, se telko mora zvišati dača, kelko smo zgübili vu vrednosti dinara. To, ka bi bike malo dragše odali, je samo navidezna pomoč. Vsaka banka je dug države. Kem več je teh bank, tem več je dužna država. I kak sam više povedao, država svoje duge terja od državlana. V Nemčiji so svoj čas šteli tak strah vzeti Francoze, ka so vrednost marke dolporinoli. Marka je zgübila svojo vrednost i zgodilo se je ravno naopak, ne so Francozov strah vzeli, nego samo sebe so vničili Nemci. Milijarde i milijarde penez je zgüblenih, mali človek je prišo od vsega svojega, zakoj se je leta dugo mantra, nastala je velika stiska, brezposelnost je ešče dnesden na milijone brez dela v Nemčiji, štera je postala tak gnezdo komunizma i nezdravoga nacionalizma, šteriva oba protita Evropi z nesrečami.

V našoj državi je prek trijezero milijon dinarov skritih doma, ka jih narod ne vüpa dati v posojilnice. Če bi te penez prišo v kase, ne bi trbelo čakati vlagatelom na svoje peneze, ka je dobi. Tak edno nezdravo šparanje škodi celomi narodi. Penez neide notri, zato se tüdi izdati ne more. Škodi sebi svojimi bližnjemi, ki iz bojazni, da dinar spadne, penez ne vüpa vložiti v naše kmečke posojilnice, gde je najbolje varen, zato ka vsa naša zemla stoji za njega.

### Mladina.

\* Tam na Dölinškom Ravenskom ležijo kre ceste duge vesnice; tam na Goričkom se skrivle na zrüberji pár hižic, na drugom



edna, malo dve — takše so goričke vesnice. Tü živé naš narod kak more pa zna: hodijo na Nemško, Francusko, tožijo se pa kunéjo, dečki se na svétke zbijejo, dekletse gledajo, štéra má lepši obleč, matere se starajo . . . Tak se vleče to življenje z dneva v den v boji z ljudmi pa zemlöv. Tak čisto pri zemli se vleče to življenje, komaj svétki ga zdignejo malo više — či ga zaistino zdignejo?

V ednoj takšoj vési v našoj krajini je bilo. V tiho domačijo je na vüzemske svétke prišeo Ognjecov Marko, ki je pohájao visiko šolo. Dosta se je včio, spoznávaó je življenje svojega pa ešče ništernoga naroda — záto je pa vroče lübo svojo domačijo: njive, goščo, vés pa njene lüdi. Gda se je povrno domo, je srečao toga pa ovoga, nagóvoro ga je pa skušao zvediti, kak si lüdjé premišlávlejo, ka je tere i veseli. Dobro je čüto, ka je sam izišeo iz toga lüdstva, — kak vejka z dreva. Šteo je pa svojim lüdem tüdi pomagati. Najbole se njemi je milila mladina, gda je vido dečke, kak stojijo v nedelo okoli cerkve: ne je sijalo veséje z njihovih obrazov, ne je prišla spametna reč iz njihovih vüst, süno-li so se v cerkev kak teoci — dekletse so stalé v čuporaj pa cenile svione robce, zna-le od edne to, od drugoga ovo.

Študent Marko je s cesté ovárao Golobovoga Miško, ki je stao na domačem dvorišči. Stopo je k njemi pa sta si v roke ségnola. Vküp sta v šolo hodila domá, gda je pa Marko odišeo v daléšnje šole, sta si večkrat kaj pogučávla. Miško ga je spítavao od daléšnji krajov pa lüdi, Marko pa njemi je ešče dosta drugoga znao povedati.

**Miška:** Ravno sam napojo, zdaj sam si pa malo odejno. Na miseo mi je prišlo, kak so v nedelo v Grüškovcaj ednoga smek-nolj. Te si pa mislim, či zdaj na proščenji v Blatoncaj pá kaj takšega bo.

**Marko:** Ti dobro poznaš naše dečke. Vej mi pa povej, či so resan tak divji, kak bi si nikák lejko mislo, gda od telkoga bitja čüje v naši krajaj.

**Miška:** So ništerni razbijáče med njimi, pa tej ne bi dosta opravili. Ali delo tak stoji, ka je velki tao med dečki tak, ne krop ne voda. Tak pokésnič si denejo vsešerom, te pa gda njim pamet pa vola že malo zadremle, se pa ščéjo zdramiti, idejo v krčmo, se znaločéjo pa so naednok kuražni.

**Marko:** To že dugo gledam, ka so naši dečki tak kak mlaka. Ne čütijo, kakša bi njim lahko bila mladost, ne vejo svojo volo v dobro delo vprécti, ka bi si napravili močen fundament za življenje. Dečko more biti veséli pa resen z ednim; misliti bi mogli, ka de takša prišestnost, kakši možki bodo z njih. Slaba, lejkomišlena, divja mladina je slabo znamenje za prihodnje čase! Zdaj si pa misli, kakši očevje pa kakši „voditelje“ naših občín, kakši sosidje bodo takši dečki, štéri zdaj v mladosti nikoga ne poštüjejo z rečjov pa djanjom, štéri se ne vejo ognoti bitja, štéri se za drugo ne brigajo, kak za jesti, piti pa kaditi . . . Ešče dosta bi ti lejko pravo, pa sam tak več vidiš, kak velki deo naše mladine živé. Pa gledaj, kelko jih je med našimi dečki, kak malo, štéri si bár v nedelo v roke vzemejo knigo ali novine. Stem si bár za malo časa zdignejo misli pa čütenje nad vsagdenéšnje življenje; tak bi si večkrat tüdi malo premišlávali, ka njim ne bi škodilo. Ar vsakomi človeki se preci tak

godí, kak si sam spravi; či se dá rivati naprej od drugih, te je na slabom. Takša se mi vidi naša mladina — kak v ladji brez vesla! Groza me je, kak bo z našim narodom, gda bodo tej meli reč pa djanje vsešerom. Vej je zdaj ne dobro, ali či nam nede bokše, de slabše!

**Miška:** Vse ti potrdim. Ali to je, ka je mladina ne vse sama kriva. Gledaj, ka človek doma čüje pa vidi, to se ga drži. Či njemi nigdar prav pa spametno kaj ne povejo, nemre biti dober. Ja, či bi što bio, ka bi se njim približao, njim voščo prijazno pa pošteno reč, ka bi vidli, ka je človek lejko dobre vole tüdi zvün krčme! Pa či bi njim što v roke dao dobre knige pa je návčo prav čteti!

**Marko:** Ravno tak mislim tüdi jaz! So v ništernih vesnicaj družtva, pa dremlejo. Indri dobro delajo, pa vsi nejdejo notri. Zato pa je potrebno več skrbi za mladino, posebno našim dečkom trbe pokazati pošteno vesélo življenje. Naša mladina si more vzgojiti dobro srce, bistro pamet, rázumno gledanje v življenje. — To ščem naznaniti g. uredniki „Novin“, naj posebi za našo mladino kaj lepoga denejo v Novine. Tisti gospodje po vesnicaj, ki so dužni skrbeti za mladino, pa naj tak zvedijo, ka je zadnji čas, pokazati mladini pravo pot z *lepim djanjom*! Dajte njim kaj dobroga, ne samo reči! Mladina, ti pa včini, ka si dužna. (Istinska reč. Hvala za njo. Bomo probali nekaj napraviti. Vr)

## Politični pregled.

**Jugoslavija.** Najvekša banka v državi, Prva hrvatska štedionica, je zaprosila od trgovinskoga ministra komisara, ar ne mogla več poslúvati. Izplačala je nekših jezerodvesto milijonov dinarov vlog i tak je prišla v teškoče. Država njej je dala komisara i bo samo nešterne vloge izplačüvala pa jo nišče nede mogo tožiti, če se njemi ne izplača, ka neje dužna po odredbi izplačati. Sama bogata banka nema nikše zgübe i nišče niti filera ne zgübi pri njej, ali ar je narod brez potrebe zdigavao peneze ž nje, njej je priskočo zakon na pomoč. Če bi vlagatelje pri drugih peneznih zavodaj tüdi tak delali, bi vsi napravili kak je napravila ta banka.

**Rumunija** je dobila šest i pol milijardno posojilo. To posojilo se tak razlaga, ka ga je zato dobila od Francije, ka bi podpirala francosko politiko proti Rusiji i Italiji.

**Nemčija.** Volitve za deželne zборе so prinesle Hitlerovim narodnim socialistom tak zvanim nacionalcoim zmago. Dobo je nad devet milijonov glasov. Krščanske stranke so obdržale svoje postojanke.

**Francija.** Maja 1. so se vršile volitve v državni zbor. Posebne spremembe pri strankaj nej.

**Kitajska.** V Šanghaji je neki Korejec vrgo bombo na japonske oficere, gda so obhajali rojstni den svojega casara. Več generalov je močno ranjenih.

**Austrija.** Volitve v deželne zборе so prinesle iste sade kak v Nemčiji. Zmagali so Hitlerovi narodni socialisti ali nacionalci, a krščanske stranke so ostale močne kak so bile. Z toga sledi, ka se Hitlerova stranka ne krepí na škodo krščanskih strank ne v Nemčiji pa ne v Austriji.

**Podonavska zveza.** Nese je šče porodila pa že izgleda, da je blüzi smrti. Obetežao je njeni oča, Tardieu, ministerski predsednik Francije i kak pravijo zbetežao je na političnoj bolezni, neje šteo iti v Ženevo ali Lozano na spravišče, na šterom bi se rešilo pitanje, kak se naj pomaga petim podonavskim državam, ka se gospodarsko opomorejo. Zvužgali so se njemi küščarje v guti. Zvužgali so se prej zato, kak pravijo razlagalci političnoga položaja, ar je on šteo samo Čehoslovaško, Rumunijo i Avstrijo povabiti na spravišče, ne pa z ednim tüdi Jugoslavijo i Madjarsko. Tevi dve državi sta najmre zato, da bi se potegnole k podonavskoj zvezi tüdi Nemčija i Italija. Francija pa za to neje navdüšena. Na te način se je spravišče za eden mesec pali zavleklo.

**Italija.** Italija je ponovila z Jugoslavijov trgovinsko pogodbo. Je vüpanje, ka se cena živine zdaj zboljša. Samo z D. Lendavov ščejo meti štirje talijanski trgovci neposredne telefonske zveze na pošti, kak so že javili. Bog daj, da se kemprle odpre živahnejša trgovina.

## Kak si razlagajo v Medjimurji branitev proti živinskoj kügi?

Z štirami gospodi iz D. Lendave se je zgodilo. Vozili so se nekam na Hrvatsko i so šli prek Preloga ta. V najbližanjoj vesi onkraj Preloga se njim je zgodilo sledeče. Gda so z automobilom privzili do občine, se je postavio en možki proti i z rokov dao znamenje, naj stanejo. Auto je stano. Možki njim zapove, naj se züje. Pitajo ga zakaj? „Nogé si morate skopati v karbolovoj vodi“, se glasi odgovor. Prestrašeni Lendavčarje pitajo moža, naj njim pokaže odredbo, na podlagi štere to on zahteva od njih. Mož odgovori, oblast je naznanila, da se tak mora postopati i če se gospodje ne züjejo i nog ne operejo v karbolovoj vodi, jih ne püsti naprej. Prerekanje je trpelo ešče en čas, popüstiti pa eden neje šteo. Mož zato ne, ka se je zavavao na zakon, Lendavčarje pa zato ne, ka ne njim je pokazao nikšega pooblastila, ka sme potnike stavlati i od njih to kopanje zahtevati. Nazadnje so se pa ojunačili naši Lendavčarje i moži odgovorili, da si nog ne bodo kopali, zato ka pooblastila ne njim je pokazao, ka sme to zahtevati i z ednim povdarili ka če ne de šo s poti, do šli prek po njem. Pa resan, dali so močen „damf“, auto je začeo brneti, mož se je pa koračo pred njim, da bi ga stavo. Ali gde se je te začeo premikavati, je skočo mož s strani. Veseli je bio on, ka ne pride pred auto, veseli so pa bili tüdi Lendavčarje, da Medjimurci neso njim gledali nog, jeli so potrebne pranja ali pa ne. — V celoj zgodovini je pa to najbole veselo, ka se to godilo v nedelo popoldnevi, gda je največ naroda bilo zbranoga na cesti, štéri je gledao to komedijo. Razlaga cele hištorije je pa ta: razširjavle se živinska küga: slinovka-parklevka, ka živini začne gnüiti med parkli, ali pajžliti. Zdravilo za te beteg je pa, da se toj oboleloj živini morejo noge v karbolovoj vodi opirati. I v okolici Preloga so lüdje tak zarazmeli predpise oblasti za zdravljenje živinske küge, da se mora vsaki tihinec staviti, züti i noge namočiti v karbolovoj vodi, ovak de se živinska küga naprej širila. — Lendav-



čarje pravijo, ka več nedo prek Medjimurja, pač prek Preloga hodili na Hrvatsko, zato ka majo čiste noge, živinskoga betega pa tudi ne v Lendavi. Naznanjeno je to našemi listi zato, naj potom njega zve srezko načelstvo v Prelogi, kak se tam branijo ljudje proti živinski kugi i kak razlagajo predpise oblasti.

### Dr. Korošec, 60 let star.

Voditeo slovenskoga ljudstva, dr. Korošec obhaja te dni 60 letnico svojega življenja. Vsi večji kraji i vse fare na slovenskom se pripravljajo, da se s primernov slovesnostjov spomnijo svojega velkoga sina. V velkoi večini se bo vršilo vse že to nedelo 8. maja, gda bodo po vsoj slovenskoi zemli zažigali v te namen krese. Tudi naša krajina se bo spomnila na primeren način voditelja slovenskoga ljudstva, želeč njemi obilo božega blagoslovapri njegovom plodovitem deli i dugo, dugo življenje.

## M. Sobota

— **Staro Martinišče dobi novoga gospodarja.** Staro Martinišče, gde je nastanjena uprava našega lista, dobi v kratkom novoga gospodarja. Dozdajšnji gospodar, Salezijanska družba najprej oda staro Martinišče. Što pa bo küpec? Odbor za zidanje „Doma sv. Frančiška.“ Te odbor je na svojoj seji odločo, da küpi to hišico i v njej odpre edno dobrodelno kühnjo za siromaške ljudi, ki nemajo občin, da bi si v krčmi naročili hrano. Za nizko cenno de se tu siromaškomi narodi, dijakom, delavcom itd. delila hrana vsaki den, gda se potrebne prezidave dovršijo. Ešče letos bo to. Ze naprej se priporoča odbor dobrim srcem v obrambo i za pomoč, ki kaj šče pokloniti v te prepotreben namen, naj javi to odbori v Črensovec.

— **Materinski den ob sodelovanji vseh šol priredi 4 nedelo Kolo jugoslovanskih sester v zimskom vrti Szaparijevoga grada.** Deca, štera pridejo v spremstvu svojih starišov, ne plačajo vstopnine inče je ta 4 Din. Prireditve se vrši pri stolaj, čist dobček je namenjeni podpori siromaškoj deci.

## D. Lendava

— **Zgübili smo gospoda srezkoga načelnika.** Dr. Farčnik Anton, srezki načelnik so premeščeni v Ljutomer. Ob toj priliki njim v slovo želemo to, naj nosijo naš okraj v svojem srci kak dragocen spomin. Mi smo jih zlübili vsi i znamo, da so nas i oni vse zlübili i zagovarjali. Ka neso mogli vsega dosegnoti, ka so šteli, ar so razmere preperečile, nas ne zavira v pripoznanji, da so nam vsem dobro šteli. Bog njim povrni vso lübezen in jih blagoslovi v novom mestu. — **Z lübeznostjov pa pričakujemo tudi novoga glavara g. dr. Trstenjaka iz Ljutomera.** Bog jih naj prinese, z lübeznostjov jih pričakujemo.

— **Mati gospoda dekana, Jerič Ivana** so teško zbetežali. Želemo dobroj starici, da na veselje svojemi sinu kem prile ozdravijo.

— **Veselo popevanje** se čuje den za dnevom po Lendavi. Veselo je to popevanje, a vendar žalostno. Veselo, ka čujemo srce v radosti biti tudi v tej teških časaj, veselo, ka čujemo lepe slovenske pesmi, ali nad vse žalostno, ka to veselo razpoloženje dela zaveznik samoga hüdoga düha: *pijanost*. Gda bomo znali že ednok delati i tak piti, ka ne bomo pijani!?

— **Plebanoški izpit** je napravio g. Godina Ignac, kaplan. Čestitamo.

## Slovenska krajina.

— **Črensovci.** 28. aprila se je vršila razprava proti tistim dečkom v D. Lendavi, ki so se z kamenjom lüčali na cesti, ka je naš list javo. Obsojeniva sta dva,

eden z Črensovec na 15 dni zapora, drugi pa z Bistrice na 18 dni zapora. Ostali dečki so oproščeni. Od veselja, ka neso je v lükno vteknoli, so se zbrali na potačaj v procesijo i prepevali po vesi. Mi se z njimi veselimo i želemo, da več nikdar ne bi bili nikaj krivi, da več ne bi prišli pred kazenskoga sodnika, nego bi bili svojim domačim i vsem nam na veselje kak trezni, delavni, pošteni dečki.

— **Izzivanje.** Gospod dekan Jerič Ivan so meli neki poseo v občini Mostje. Gda so se tam z svojimi farniki razgovarjali i rešavali zadevo, zavolo štere so ta prišli, sta se mimo njih pelala dva dečka, vinjena. Se zna, da nesta jih pozdravila, nego začela sta jih žaliti. Pa ne je bilo to zadosta. Gda sta malo dale odišla, sta začela za njimi kričati: „Pridi esi pop, čreva ti pogledneva!“ Kak so to Madjari čüli i vidili, so si skimali i šli proti njima, da bi jiva zgrabili. A jezičniva junaka sta se na bistre pete spüstila i vujšla. Eden gospod trgovec iz Dolnje Lendave je spoznao v tema dečkoma dva farnika iz Turnišč i to dva farnika iz same občine Turnišče. Jako žalostno je, ka se že na javnih cestaj izziva vsaki dühovnik. Kaj takšega pred kratkim časom niti senjati ne bi se moglo nikomi. Dužnost vseh nas je predvsem pa svecke i cerkvene oblasti, da se takši grdi izpadi, kak je te bio, več ne ponovijo. Gospoda Jeriča požrtvuvalno, lübezni i smilenosti puno delo kak i njegovo mučeniško narodno delo vsi dobro poznamo, zato zahtevamo, da se našim najbolšim ljudem da tisto poštvovanje, kak njim ide. Nepoštenjake javiti oblasti!

— **Z kantov po glavi.** Gorice so kopalili v D. Lendavi. Mladi mož iz M. Polane je samo prileto z ednov kantov k drugomi mladomi možu iz V. Polane, pa ga je tak nesrečno vdaro, da njemi je celo glavo prebio. Če samo z en vlas globše pride vdarec, je mladomi življenji naednok konec. Ranjenec se vrači i se bojata, da bodo nastopile nevarnosti gnojenja v glavi. Kama pela to nesrečno neredno vživanje alkohola naš narod. Pa ne bomo že ednok trezno premislili, da se sami vničujemo i nanikoj spravljamo v düši, teli i vrednosti s pijančüvanjom? Pa se te šče čüdivamo, če nemamo poštenja! Što naj poštvuje razbijače, tepeše, pijance! I vsega je krivo neredno vživanje opojnih pijač.

— **Novine so narasle** v D. Lendavi z 3, v Prosečkoj vesi z 2, v Chicagi 2, v Franciji i v Nemčiji i Stročjoj vesi, Trbovljah z ednim naročnikom. Nadalujemo.

— **Mesnica agrarne zadruga** se jako lepo razvija. Celo iz Čakovca so se prijavičili člani i dobivajo meso. Naj se jih ešče nekaj prijavi, jo odpre za sam Čakovec posebi zadruga. Isto moramo praviti od D. Lendave i Beltince. Začela se je akcija za ustanovitev mesnice v obojem kraji. Kak bode početek šo naprej, objavimo drugoč v našem listi.

— **Marijini Listi i Marijinski Ograček** sta izišla. Zdaj sta štampaniva v D. Lendavi v tiskarni Balkanyi Ernesta.

— **Beltinci.** K članki v Novinaj od 24. aprila 1932. „Žalostni pojavi“ dam beltinskomi farniki sledeča pojasnila: 1. Neje istina, da bi beltinski gasilci hodili korporativno na kakšo igro na Melince, tak nemrejo biti zrok tomi, či bi dva beltinčara gde spala. 2. Da so pa ništerni gasilci šli na Marijin svetek te domo gda mužikašje, so nej šli z gasilke veselice ar so beltinski gasilci že 2 leti nej meli nikše ve-

selice. Včinoli so samo svojo dužnost, ar po nalogi sreskoga načelstva v Dol. Lendavi se je moglo dati nekaj gasilcov zavolo varnostne straže k prireditvi Rdečega križa. Jasno je, da so mogli gasilci tam ostati dokeč je prireditve trpela. Beltinski farnik, pomeči samo pred svojim pragom gasilce pa püsti popolnoma pri meri. Po vseh dnevnikaj v našoj državi se piše od požrtvovalnoga dela gasilcov kak pri ognji tak pri povodni. samo Ti je napadaš v Novinaj. Mogoče bi rad bio kakši podnarednik pri gasilcaj, zglesi se pri podpisnom, či maš zmožnost, se Ti odstopi vodilno mesto. Zakrij si obraz, ar pišeš neistinske reči. Če pa pišeš istino, podpiši svoje ime kak je podpišem jes. Smej Štefan župni načelnik.

— **Rankovci.** Glasom odloka banske uprave dravske banovine je Šohar Štefan razrašen dužnosti župana občine Rankovci.

**Ljutomersko srezko učiteljsko društvo** slavi 5. maja svojo 60 letnico s sledečim dnevnim redom: Polšesti sveta meša, poldeveti slavnostno zborüvanje, ob edni obed, ob treh pa jubilejni koncert. Slavnostni govor bo držao g. Stopar. Pri koncerti ta igrala g. Serajnik i gd. Zacherlova. K proslavi vabi odbor.

— **Od travniške brane.** Kmet. družbe v Soboti, od štere smo pisali v 18. števu. Novin, smo dobili v pojasnilo sledeče: Brani so dobile kotrige 2. I tevi sta stalno v skladišči podrüznice, i je bila edna samo eden den pri g. Lanščaki, gda je vlačo svoje travnike. — Teliko istini na lübo.

— **Lemerje.** Pri nas je proščenje dnes 8. maja.

— **Podpora na Novine.** Mi nesmo prosili nikoga, da bi podpro v tej teških časaj z darom naše Novine, ka bi ležej izhajale. Vendar iz naših člankov so razumne i dobrohotne düše zrazmele, da se v jako dober namen da kakša para, če se da na dober tisk. Tak so si sami od sebe zmislili i poslali podporo sledeči: Vukan Ivan Din. 1, Žalig Janoš Din. 3. Oba iz M. Polane. Potem nam je posloao g. Svetec Jožef, kom. žand. stanice, Carevo Šelo, 15 Din. i gospa Podgorelec Rezi iz Štrigove 5 Din. Ta dobra gospa leto za letom misli na naš list i ga podpira z podporami poleg naročnine. Bog plačaj vsem!

— **Vinarske podrüznice dar dr. A. Farčnik.** Vinarska podrüznica v D. Lendavi je v znak poštvovanja i lübezni do bivšega g. srezkoga načelnika Farčnika Antona tomi v slovo poklonila krasno sliko od vinske razstave.

## NEDELA (Po vüzmi šesta).

Vu onom vremeni pravo je Ježuš vučnikom svojim: Gda pride Oveseliteo, šteroga jas pošlem vam od Očé, Dühá pravice, ki od Očé zhája; on bode svedočanstvo činio od mene; i vi te svedočili, ar ste od začétku z menom. Eta sam vam gučao, naj se ne spačite. Brezi Synagog vas včinijo: ali pride vöra, da vsaki, ki vas mori, bode štimaio, ka Bogi slüzbo včini. I eta včinijo vam; ar ne poznajo Očo niti mene. Ali eta sam vam gučao; naj, gda pride vöra, se spomenete; ka sam jas vam pravo. (Jan. XV.)

### Pokora (Paolo Segneri).

Mladoga Tobijaša je tužna mati svojega sina ednomi Ageli zročila, čeravno je toga za človeka držala, ali takšega človeka, v šterom je spoznala odlično dobroto i zvnredno modrost; pa li se je zavolo velike lübezni, štero je mela do sina, z žalostjov napunila. I da se ne mogla pomiriti, nego se je bojala, ka bi se njemi li mogla na poti kakša nesreča zgoditi, je brez tolažbe jokala i med zdihavanjom i



kucanjom etak gučala: „*Joj, joj, moj sin, zakaj smo te pustili v tujjo deželo, tebe, ki si svetlost naših oči, ki si podpora naše starosti, ki si vüpanje našega pokolenja? Da smo mi vse svoje v Tebi meli, bi te ne bi smeli od doma pustiti.*“ (Tob. X. 4, 5) Ne, ne, ne bi te smeli nevarnosti izpostaviti, ne bi te smeli v dalešnji svet pustiti, tebe, na šterom leži vse naše vüpanje. Joj, dobro smo znali mi, da na sveti zvün tebe nikaj drugo ne poznamo i ne vemo i tüdi nemo, da mi vse svoje v tebi mamó: „*Da smo mi vse svoje v tebi meli, bi te ne bi smeli od doma pustiti.*“ Tak je zdihavala sirotika vsako vüro. Nikaj ne pomagalo, ka jo je njeni stari tivariš tolažo z zagotovitom, da lüblenoga sina spreva ja jako veren pajdaš, naj se zavüpa na njega i ne dvoji. „*Tlho bodi i ne burkaj se; tisti človek s kem smo ga poslali, je zadosta veren.*“ (Tob. X. 6) Ali to, kak sam pravo, nikaj ne pomagalo; ne se je s tem zadovoljila, ne je sprejela nikšega batrivanja i nikše tolažbe: „*Ne se je mogla potolažiti.*“ (Tob. X. 7.)

## AGRARNE ZADEVE

**Pravilnik za izvršavanje agrarnoga zakona. Člen 16.** guči od tistih veleposestev, štere nad vozkejšim maksimumom nemajo za obdelavanje sposobne zemle. Pri reviziji se spiše vse vküp, pošle ministerstvi za kmetijstvo, to pa da dovoljenje, da se takše veleposestvo reši vseh bremen agrarne reforme i se sme obremeniti pa odati. **Člen 17.** določi, ka pri cerkvenih imanjih ne trbe določiti zemlo za agrar, nego naj se že razdeljena zemla določi za agrarno zemlo. Vsa ostala cerkvena imanja pa spadajo izklüčno Cerkvü. **Člen 18.** Ceste so štete veleposestniki v širši maksimum, če so v tistoj zemli, štera je nehana veleposestniki. — Vse druge ceste pa slišijo agrarnim interesom. **Člen 19.** V odločbi, štero izda ambulanka komisija, se morajo natenkoma opisati vsi terhi, haski i patronati, ki obremenjüjejo veleposestvo.

**Meso v Črensovcih.** Za Križovo proščenje se dobi meso že 7. maja v Našem Domi.

## Pošta.

**Gaber Fr. Srdica.** Smo dali znova poslati. Redno pošilamo. Mogoče se je naslov spremeno? **Vogrinčič Jožef, Gerlinci.** Vse vam pošilamo pa smo znova poslali.

## Gospodarstvo.

### Rojarstvo.

Vsakši stan ma dnes svoje stanovsko družstvo i svoj stanovski list. Tüdi rojarstvo v našoj banovini je organizirano i smelo trdimo, najbokše v našoj svobodnoj državi. Poleg toga pa ma dobro vrejeno glasilo „Slovenski čebelar“ (rojar). Če pa polük-nemo v imenik naročnikov toga glasila, pa vidimo, ka so ravno rojarje v našoj Krajini najslabše zastopani v tom družtvi. Ka je vzrok tomi? Dnes bo vsaki odgovoro, ka je pomenkanje penez. Tomi pa ne tak. V oni zlati časaj po svetovnoj bojni se je vsako dete špilalo s penezi i te je ešče menje rojarov bilo naročenih na svoj strokovni list. Vzrok je čista v drugom kraji i to v našoj nezavednosti do te prekoristne gospodarske panoge. Zato ka večina naših malih rojarov jako preprosto i za napredek se jako malo brigajo; je neobhodno potrebno tüdi v naši Novinaj tü pa tam nekaj člankov napisati od rojarstva i to preprostih, šteri bodo namenjeni našemi ma-

lomi kmetskomi rojari. Ka je potrebno za našega maloga rojara?

V prvoy vrsti more poznati vso pot od divje včele v logi ali püstinji v skalnatih votlinaj, do dnes.

Prvotna domovna ali hiša je bio log z votlim drevjom. Narava sama je dala skrbnim včelam prvo stanüvanje v votlom stebli, da bi na te način s svojov pridnostjov ležej nabirale dober i sladki med.

Poleg votloga dreva pa so včelam slüžile skalnate votline. Če pa včele neso dobile primernoga votloga stebila ali skalnate votline, so si pa svojo hišo zozidale z gerpami (satjem) na drevi ali v grmi v gosti vejaj.

Iz vsega toga poistini sklepamo, ka je bila prva vdomačena včela v votlom drevnom stebli.

Kak si to razlagamo dnes?

V tistom časi, gda je ešče največši deo naše sühe zemle pokrivao log ne je bilo težko najti včelam ob priliki rojenja takšo votlo steblo, za novo hišo. V takšoj votlini je najšo tisti predzgodovinski človek včele s sladkim medom. Če je to bilo daleč od njegovoga stanovanja, je posküso takšo steblo s včelami spraviti v svojo bližino. V slüčaji, da se njemi to nej posrečilo, je pa sam napravo ali zdubo votlino v steblo, nastavo blüzi včel, štere so si pri rojenji osvojile to hišico. Za preselitev je pa to bilo vnogo ležej i na te način so nastanoli prvi domači roji.

Vse to pa se je vršilo v predzgodovinskoj dobi, to je v tistom časi, od šteroga nam zgodovina nikaj ne piše.

Ta votla stebila je pa v začetki človek nücao v ležečoj i pokončnoj obliki.

To nam svedočijo rojari po šumskih pokrajinaj, šteri nam ešče po minoli več jezero let ravno na te način rojarila. Velikost tej votli stebeo je pa bila različna. V rojarskom muzeji sem svoječasno vido spravlene panje (votla stebila od 20 do 80 litrov (m<sup>3</sup>) prostora.

Tem votlim stebлом so pa sledili v razdalji vč stó let spleteni koši iz slame, šibja i desk.

V prastarom časi, gda je že človek začno žgati svojo posodo iz ilovice, je tü-

di panje za včele izdelavao z rokov i nato izžgao. Tej panji so pa meli različne podobe. Bili so napravleni v podobi človeka ali živali i so zgledali kak spomeniki.

Jasno pa je, da nestanek prle opisanih košov bio najbolje naravni i najležeši. Vsaki si ga je lahko napravo sam. Zato pa mamó že dnes telko vrst po obliki i velikosti, keiko jih v vinjaki.

E. 590/32.

## Dražbeni oklic.

V konkurzni zadevi Weiss Davida bo dne

19. maja 1932 ob 8.30 uri v Rogašovcih javna dražba sledečih predmetov:

Omar, kredenc, miz in drugega pohištva ter večje množine špecerijskega blaga.

K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri; medtem pa se lahko ti predmeti ogledajo.

Okrajno sodišče v Murški Soboti, odd. IV., dne 20. 4. 1932.

Mlatilni stroj M. A. samovozač (magánjaro) 6 H. P. v dobrom stanji se zavolo smrti oda. Več se izve pri lastnici v Filovcih št. 53. p. Bogojina. 1

Oda se v Žiških pri ZVER ŠTEFANI, vekša količina dobrega sena; što nüca krmo, se lahko vsaki den pri njem zglati. Cena po dogovori. 1

## APNO,

lepo belo naročite najceneje vedno le pri nas. APNENICE, POLZELA. 3

### POZOR KMETOVALCI!

#### MOTIKE

80 dkg, 90 dkg in 100 dkg

#### KROKODIL ROSE

režejo kak britva



Din 15' — 1 kom.

Vsaka kosa je garantirana, št. j. če ni dobra se zamenja za drugo.

Samo dokler zaloga traja.

Vse vrste žumetna gnojila, cement, ter vse vrste poljedelski in drugi kmetijski stroji vedno po originalnih fabričnih cenah pri

ČEH FRANCI trgovina z mešaním blagom v Murški Soboti prek od Hanterovega mlina — poleg pošte. 2

### POZOR POLJSKI DELAVCI!

#### MOTIKE

10 Dinarov 1 komad.